

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

RPO-644453-II/10/PS

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Warszawa, 27.04.2010 r.

Pan
Gen. insp. Andrzej Matejuk
Komendant Główny Policji
Warszawa

Wzajemny Resmiej Komendancie

W piśmie z dnia 11 stycznia 2010 r. (nr RPO-617395-II/09/PS) skierowanym do Komendy Głównej Policji przedstawiony został na przykładzie sprawy p. M. L. , rozpoznawanej przez Sąd Rejonowy w G. , sygn. problem dołączania do materiałów postępowania w sprawie o wykroczenia wydruku z Krajowego Systemu Informacyjnego Policji zawierającego informacje o skazaniach za wykroczenia, które uległy zatarciu z mocy prawa.

W sprawie tej Rzecznik Praw Obywatelskich otrzymał informacje od Dyrektora Gabinetu Pana Komendanta (nr GB-307/137/SIP/10/PB). Jak wynika z tych wyjaśnień, dostrzegając problem przyjęcia odpowiedniego okresu przetwarzania danych osobowych sprawców wykroczeń w komunikacji, podjęto intensywne prace legislacyjne, mające na celu dostosowanie treści § 123 Instrukcji wykonywania czynności służbowych w zakresie przetwarzania informacji w Krajowym Systemie Informacyjnym Policji stanowiącej załącznik do decyzji Komendanta Głównego Policji z dnia 19 marca 2008 r. w sprawie funkcjonowania zestawu centralnych zbiorów informacji tworzących Krajowy System Informacyjny Policji (Dz.Urz. KGP Nr 10, poz. 58 z późn. zmianami) do art. 45 i 46 Kodeksu wykroczeń. Prace te znajdują się na etapie końcowym.

Przedmiotowy problem został poruszony w piśmie skierowanym do Rzecznika Praw Obywatelskich przez adw. G. D. W piśmie tym, podając jako przykład postępowanie ozn. sygn. Sądu Rejonowego S. P. i Z. w S., wnioskodawca wskazał, iż do wniosku o ukaranie Policja dołączyła informację zawierającą zestawienie popełnionych przez obwinionego wykroczeń drogowych od roku 1993 do 2005.

Tymczasem, jak wskazuje autor wniosku do Rzecznika, stosownie do treści art. 46 Kodeksu wykroczeń *ukaranie uważa się za niebyłe po upływie 2 lat od wykonania,*

*darowania lub przedawnienia wykonania kary. Jeżeli ukarany przed upływem tego okresu popełnił nowe wykroczenie, za które wymierzono mu karę aresztu, ograniczenia wolności lub grzywny, ukaranie za oba wykroczenia uważa się za niebyłe po upływie 2 lat od wykonania, darowania albo odprzedawnienia wykonania kary za nowe wykroczenie. Jeżeli orzeczono środek karny, uznanie ukarania za niebyłe nie może nastąpić przed jego wykonaniem, darowaniem albo przedawnieniem wykonania. Zatem, co do zasady, po upływie 2 lat od wykonania, darowania lub przedawnienia wykonania kary za wykroczenie następuje zatarcie ukarania. Instytucja ta ma na celu eliminację trwałego charakteru negatywnych następstw ukarania, a głównie efektu stygmatyzacji (podobnie jak zatarcie skazania) i umożliwienie sprawcy powrotu do pełnoprawnego funkcjonowania w społeczeństwie. Zatarcie wprowadza fikcję prawną polegającą na tym, że ukaranie uważa się za niebyłe. Ukaranie zatarte nie może rodzić żadnych konsekwencji prawnych ani ograniczać praw osoby, której ukaranie uległo zatarcu. Organ procesowy mimo powzięcia wiadomości o ukaraniu sprawcy określoną karą za wykroczenie, które uległo zatarcu, nie może wykorzystać tej wiadomości na niekorzyść sprawcy, przeciwko któremu toczy się postępowanie, a co wydaje się najbardziej istotne, osoba, w stosunku do której ukaranie uległo zatarcu, może twierdzić, iż nie była karana, a wszelkie informacje o tej karalności winny być usunięte z dokumentów, w których je zamieszczono (Marek, *Komentarz*, s. 319).*

W świetle powyższego, opisana praktyka polegająca na gromadzeniu, przechowywaniu i przetwarzaniu danych o uprzedniej karalności za wykroczenia, które uległy już zatarcu jawi się jako bezprawna między innymi dlatego, że gdy ukaranie ulega zatarcu kończy się prawne zezwolenie na przechowywanie i przetwarzanie danych o byłym ukaraniu, ustaje bowiem cel, z powodu którego dane te były przechowywane, a co za tym idzie brak jest podstawy prawnej do ich przechowywania i przetwarzania.

Jako wzbudzające największy sprzeciw zdaniem adw. G. D. należy ocenić przetwarzanie danych o zatartych ukaraniach dla celów prowadzonych postępowań karnych i traktowanie osób, których te ukarania dotyczą jako uprzednio karanych, pomimo, iż osoby te mogą twierdzić, iż są niekarane za wykroczenia.

Przytoczone wywody autora wniosku do Rzecznika należy uznać za słuszne.

Wydaje się, iż wskazane na wstępie prace legislacyjne mające na celu dostosowanie treści § 123 Instrukcji wykonywania czynności służbowych w zakresie przetwarzania informacji w Krajowym Systemie Informacyjnym Policji stanowiącej załącznik do decyzji Komendanta Głównego Policji z dnia 19 marca 2008 r. w sprawie funkcjonowania zestawu centralnych zbiorów informacji tworzących Krajowy System Informacyjny Policji (Dz.Urz. KGP Nr 10, poz. 58 z późn. zmianami) do art. 45 i 46 Kodeksu wykroczeń po części rozwiążą opisywany problem.

Niezależnie jednak od projektowanych zmian w obowiązujących regulacjach z obydwu powołanych spraw wynika - jak się zdaje - także problem sposobu wykorzystywania przez funkcjonariuszy Policji danych uzyskanych za pośrednictwem KSIP. Ze spraw tych wynika bowiem, że problem może mieć szerszy zasięg. Za niedopuszczalne bowiem należy uznać mechaniczne dołączanie do wniosków o ukaranie (ale także do akt postępowania przygotowawczego w sprawach o przestępstwa) informacji o ukaraniach za wykroczenia, które uległy zatarciu. Zdaniem Rzecznika bowiem, policjant wykonujący tego rodzaju czynności powinien przeanalizować dane zawarte w KSIP a w razie stwierdzenia występowania w nich informacji o zatartych ukaraniach - podjąć działania zmierzające do usunięcia tych danych z Systemu. Dane tego rodzaju nie mogą także być dołączane do wniosków o ukaranie ani do akt sprawy karnej.

Przekazując powyższe rozważania, zwracam się do Pana Komendanta o przeanalizowanie przedstawionego problemu, w tym także pod kątem zasięgu występowania opisanej powyżej, wadliwej praktyki, oraz o poinformowanie o poczynionych ustaleniach i ewentualnie podjętych działaniach.

Z poważaniem

ZASTĘPCA
Rzecznika Praw Obywatelskich
Stanisław Trociuk